

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 660/2020
24.09.2020. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац, Драгане Маринковић, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Снежана Ивковић, адвокат из ..., против тужених АД „Железнице Србије“ Београд кога заступа пуномоћник Љиљана Р. Попадић, адвокат из ... и „Србија воз“ АД Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2760/19 од 20.09.2019. године, у седници одржаној 24.09.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2760/19 од 20.09.2019. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2760/19 од 20.09.2019. године и пресуда Основног суда у Крагујевцу П1 304/19 од 15.05.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П1 304/19 од 15.05.2019. године ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу на име накнаде за топли оброк за период од 25.10.2014. до 25.10.2017. године, солидарно исплате појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате ближе означено у том ставу изреке, као неоснован. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно исплате на име неисплаћеног регреса за 2014., 2015. и 2016. годину појединачно означене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате ближе означено у том ставу изреке, као неоснован. Ставом трећим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 2760/19 од 20.09.2019. године ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благоврмено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права са предлогом да се о ревизији одлучује као изузетно дозвољеној на основу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени АД „Железнице Србије“ је поднео одговор на ревизију тужиоца.

Врховни касациони суд је нашао да су испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11... 87/18), за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној, ради уједначавања судске праксе, с обзиром да је Врховни касациони суд у више одлука изразио став у ситуацији када послодавац право запослених на исплату трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није исказао у платној листи запосленог, који се разликује од става израженог у побијаној пресуди.

Одлучујући о ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био у радном односу код туженог „Железнице Србије“ АД Београд до 01.09.2015. године, а од тада код туженог „Србија воз“ АД Београд, као послодавца следбеника, с обзиром да је код туженог „Железнице Србије“ АД дошло до статусне промене издвајања уз оснивање нових акционарских друштава. Анексом број 6. Уговора о раду који је закључен 25.01.2017. године измењене су одредбе уговора о раду, тако што се запослени премешта на послове ... и основна зарада запосленог се утврђује као производ вредности једног радног часа од 66,46 динара нето, коефицијента посла 2,32 и просечног фонда часова рада од 174 часа, што месечно износи 26.828,57 динара увећано за порезе и доприносе. Оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке утврђено је да у обрачунима зарада за тужиоца нису посебно приказане накнаде на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, већ је обрачун утужених потраживања вештак извршио у две варијанте. У првој варијанти накнада за исхрану у току рада обрачуната је у висини 20% просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији и на име регреса за коришћење годишњег одмора у висини 100% од једне просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији у складу са одредбама Општег колективног уговора који је важио од септембра месеца 1995. године. Према другој варијанти налаза и мишљења вештака, накнада за исхрану у току рада обрачуната је у висини 15% просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији, а на име регреса за коришћење годишњег одмора у висини од 75% од једне просечне нето зараде по запосленом у Републици Србији. Право запослених код туженог је у утуженом периоду било регулисано општим актима важећим код послодавца и то Анексом колективног уговора из 2006. године и Колективним уговором из 2015. године, тако што су у поступку колективног преговарања послодавац и репрезентативни синдикати запослених уговорили да је накнада трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за годишњи одмор укључена у вредност радног часа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев за накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, закључујући да током спорног периода висина ових трошкова није била уговорена ни уговором о раду, ни неким другим важећим актом на другачији начин од оног који је одређен у наведеном Анексу колективног уговора из 2006. године и Колективном уговору из 2015. године. Чињеница да је тим општим актима уговорено право на накнаду ових трошкова тако што је иста укључена у цену радног сата, без номиналног опредељења не значи да запосленима, па и тужиоцу ови трошкови нису исплаћени. По оцени нижестепених судова висина предметних трошкова не може се утврдити применом Колективног уговора који је био закључен код туженог АД „Железнице Србије“ („Службени гласник РС“ број 37/95 и 7/00) чијим одредбама је последњи пут била уговорена и утврђена висина предметних накнада трошкова, јер исти није био на правној снази током спорног периода.

Врховни касациони суд налази да у побијаној одлуци због погрешне примене материјалног права, чињенично стање није потпуно утврђено.

Чланом 104. став 1. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду која се утврђује у складу са законом, општим актом и уговором о раду, а према одредби члана 105. став 3. тог закона, под зарадом се сматрају сва примања из радног односа осим накнада трошкова запосленог у вези са радом из члана 118. тачка 1. до 4. и других примања из члана 119. и члана 120. тачка 1. овог закона. По члану 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора. По члану 121. став 1. истог закона послодавац је дужан да запосленом приликом сваке исплате зараде и накнаде зараде достави обрачун.

Влада Републике Србије, Синдикат железничара Србије, Независни синдикат железничара Србије и генерални директор Јавног железничког транспортног предузећа „Београд“ закључили су 30.11.2002. године Колективни уговор за Јавно предузеће железнице Србије („Службени гласник РС“ број 84/02, 108/04, 112/08, 45/09, 70/10 и 46/11). Овим Колективним уговором послодавац се није обавезао да исплати трошкове накнаде за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор, а Анексом тог уговора који се у складу са одредбом члана 31. Анекса примењује од 01.01.2006. године је прописано: да се члан 57. КУ мења и гласи: Запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 2.). Одредбом члана 5. став 1. и 2. Анекса је утврђена вредност једног радног часа за период јануар – јуни и јули - децембар 2006. године, а ставом 6. овог члана је утврђено да је у вредност радног часа из става 1. и 2. овог члана укључена месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора сведено на један радни час.

Колективним уговором за „Железнице Србије“ АД („Службени гласник железнице Србије“ број 4 од 24.03.2015. године) регулисано је да одредбе које се

односе на обрачун и исплату зараде, накнаду зараде и осталих примања запослених се примењују од 01.02.2015. године. По члану 57. у вредност једног радног часа укључена је месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора.

Врховни касациони суд сматра да конкретизација права из наведене одредбе Анекса КУ (из 2006. године) није извршена, односно да се из овако утврђене вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу ни анексом, а ни у обрачунским листама за исплату зарада тужиоцу. Осим тога, висина накнаде за исхрану у току рада и накнаде за регрес за коришћење годишњег одмора мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене без обзира на њихово радно место, коефицијент за обрачун и исплату зараде и на њихову стручну спрему. Због тога се не може прихватити становиште нижестепених судова да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, јер у том случају висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би директно зависила од висине коефицијента за конкретно радно место, односно била би у директној сразмери са коефицијентом радног места што није правилно.

Имајући у виду наведено, нижестепени судови због погрешне примене материјалног права нису оценили правилност обрачуна и висину тражене накнаде за топли оброк и регрес, дат у налазу и мишљењу вештака у две варијанте, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, па нема услова за преиначење нижестепених пресуда. Висина регреса и тоглог obroка може се утврдити вештачењем на основу параметара из ранијих општих аката на основу законске или судске аналогије, па ће првостепени суд оценити правилност налаза и мишљења вештака на основу члана 8. ЗПП.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић